

Wraz z latem rozpoczęły się wakacje. W dobie kryzysu nie każdego stać na wyprawę do egzotycznego kraju. Osobom, które nie mogą albo nie chcą wyjeżdżać daleko, proponuję dłuższą trasę na Pomorzu, nie tylko weekendową. Uwzględniając własne zainteresowania, można ją ułożyć samemu, na przykład na podstawie artykułów od lat drukowanych na ostatniej stronie „Magazynu”. Redakcja umieściła te teksty i zdjęcia w internecie (właśnie tu jesteś...). Dla osób niezdecydowanych mam konkretną propozycję, pozwalającą poznać nie tylko znakomite budowle, ale i związane z nimi interesujące historie. Jest to wycieczka po pomorskich zamkach. O niektórych z nich już pisałam, a o innych tylko wspomnę, bo jest ich dużo. Czasami są to tylko ruiny albo miejsca po dawnych zamczyskach z zachowanymi fundamentami, jak chociażby zamek krzyżacki w Gdańsku. Inne stanowią przykład nie tylko wspaniałych, ale i oryginalnych budowli, jak współczesny zamek w Łapalicach, o którym niedawno pisałam.

Najbardziej reprezentatywnym zamczyskiem na Pomorzu jest krzyżacka twierdza w **Malborku**. Ten wzbudzający podziw wielki zespół obronny składa się z trzech zamków: Wysokiego, Średniego i Niskiego. Przez długie lata była to rezydencja wielkiego mistrza, obok której znajdowały się dormitoria dla zakonników i rycerzy, kaplica zamkowa, kapitułarz, refektarz. Dzisiaj uznaje się ją za największą i najwspanialszą budowlę obronną w Polsce z interesującymi zbiorami, wokół której rozgrywają się aranżowane współcześnie dawne bitwy. W zamku można spotkać ducha wielkiego mistrza, który w ramach pokuty snuje się po komnatach.

Na południowy wschód od Malborka leży miejscowość **Dzierzgoń**, gdzie przed wiekami stał ważny dla Krzyżaków zamek. Do dzisiaj zachowały się jedynie fundamenty. Podobny los spotkał zamek w **Przeźmarku**, usytuowany na cyplu jeziora Motława Wielka, notabene podległy komturii w Dzierzgoniu. Powiśle jest rejonem z kilkoma zamkami. Podziw wzbudzają gotyckie, ceglane mury sztumskiej warowni, usytuowanej na wyspie pomiędzy dwoma jeziorami. Ów zamek pierwotnie pełnił funkcję letniej rezydencji wielkiego mistrza i wójta krzyżackiego i jednocześnie strzegł dostępu do Malborka. Do dzisiaj dobrze zachowało się tylko skrzydło południowe i część zachodnia. W jednym z pomieszczeń rozlokowało się Bractwo Rycerzy Ziemi Sztumskiej, dzięki któremu mury zamku nadal tętnią życiem. Podobnie jak w innych pomorskich warowniach w **Sztumie** można obejrzyć turnieje rycerskie, pokazy tańców historycznych oraz inscenizacje bitewne.

W miasteczku **Prabuty**, położonym na południe od Malborka, stał średniowieczny zamek biskupów pomezkańskich. Niestety, do dziś zachowały się tylko jego fragmenty. Za to nadal współcześnie wspaniałą budowlą jest zamek w **Kwidzynie**. Gotycka warownia leży nad Liwą

i połączona jest z katedrą. Takiego kompleksu nigdzie poza Kwidzynie w Polsce nie zobaczymy. Łączy bowiem dwie budowle w jedną, a na dodatek posiada unikatowe na skalę europejską monumentalne gdańskie, czyli wieżę latrynową. Zamek wzniesli w XIV w. zakonnicy na potrzeby kapituły pomezkańskiej, której członkowie należeli do zakonu krzyżackiego. Z zamkiem tym wiąże się wiele ciekawych opowieści, między innymi ta o wytapianiu armatnich kul w kuźnicach, które wojska króla Stefana Batorego wykorzystywały podczas wojen z Rosją. Będąc na zamku kwidzyńskim warto zajrzeć do piwnic, gdzie eksponowane są XVI-XVIII-wieczne narzędzia tortur, m.in. fotel przypominający krzesło elektryczne.

O zamku w **Gniewie** już pisałam. Tam ma się wrażenie, jakby wracało się do przeszłości. Jest to budowla tętniąca życiem, ale i pełna duchów komturów.

Na zachód od Malborka leżą **Skarszewy** z zamkiem joannitów, o którym już także wspominałam. Na Kociemiu mamy miejscowość **Osiek** znaną z Festiwalu Muzyki Gospel. Mało kto wie, że na cyplu jeziora Kłębie znajdują się ruiny zamku. Zdecydowanie więcej fragmentów krzyżackiego zamku, a raczej jego otoczenia, zachowało się natomiast w **Starej Kiszewie**.

U zbiegu trzech województw leżą takie miejscowości, jak **Czarne** (z niedostępnymi dla zwiedzających fragmentami średniowiecznych murów zamkowych), a także **Debrzno** i **Człuchów**. O krzyżackim zamku w **Bytowie**, jednym z ostatnich wzniesionych przez zakonników, już także pisałam.

Niegdyś wszystkie rejony Pomorza miały swoje warownie. Niewielkie fragmenty krzyżackiego zamku zachowały się na Żuławach, w **Grabinach Zameczku**. Był też zamek w **Pucku**, ale zostały już tylko ruiny. Wójtowie krzyżacy mieli swoją siedzibę na zamku w **Lęborku**. Dziś mieści się w nim sąd i prokuratura rejonowa. Należy też wspomnieć o zamku w **Słupsku**, który należał do książąt pomorskich. Do dziś zachowała się Baszta Czarownic, gdzie więziono kobiety posądzone o czary.

Tekst i zdjęcia Maria Giedz

[nggallery id=106]

